

I N N F I N S

FINANCING THE URBAN TRANSITION

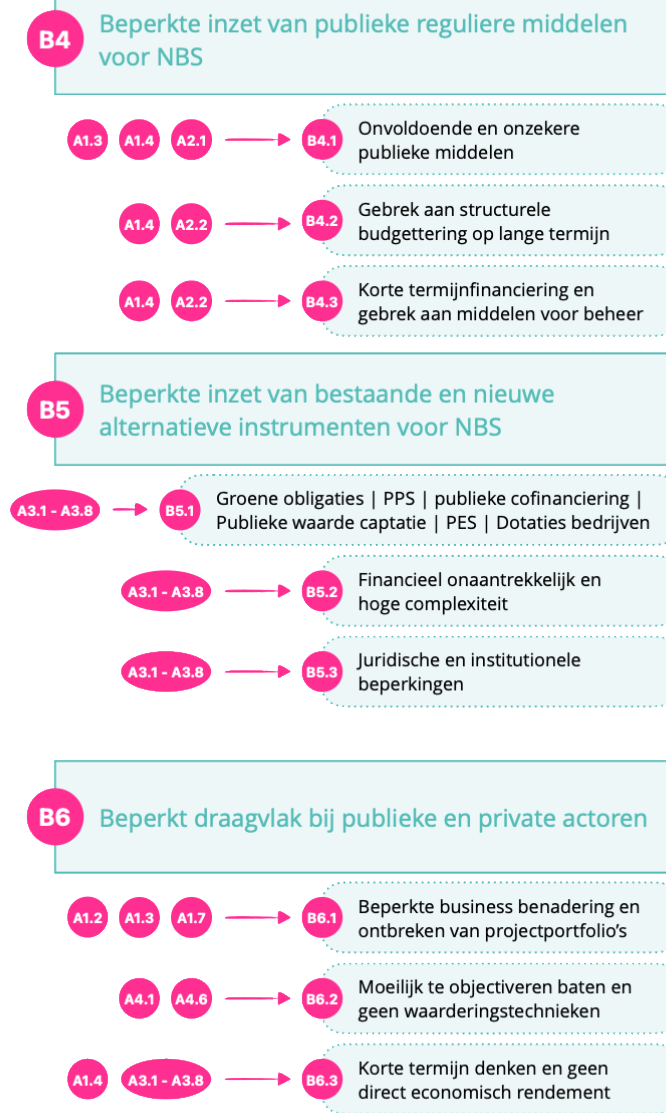
Barrières en beleidsaanbevelingen voor de financiering en bekostiging van natuurgebaseerde oplossingen in Vlaanderen

Deze slidedeck is een samenvatting van het InnoFiNS beleidsrapport.
De slides volgen de structuur van het beleidsrapport en bieden een
beknopt overzicht van elk hoofdstuk

Barrières (B) voor de financiering en bekostiging van natuurgebaseerde oplossingen in Vlaanderen

De figuur toont de barrières die in het beleidsrapport worden besproken.

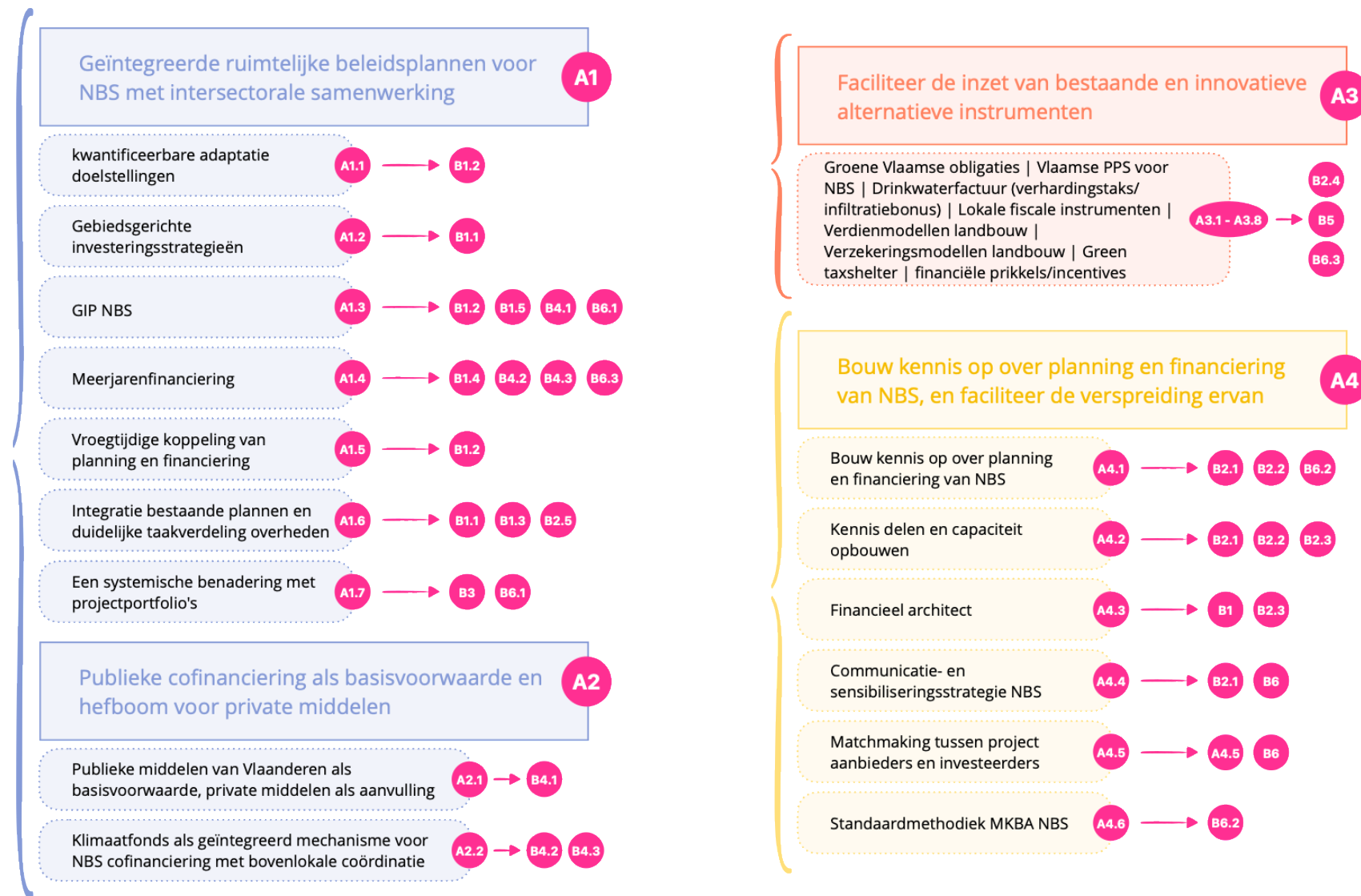
In de figuur wordt voor elke barrière (B) aangegeven met welke aanbevelingen (A) ze kan worden aangepakt

Aanbevelingen (A) voor de financiering en bekostiging van natuurgebaseerde oplossingen in Vlaanderen

De figuur toont de
aanbevelingen die in het
beleidsrapport worden
besproken.

In de figuur wordt voor
elke aanbeveling (A)
aangegeven welke
barrières (B) ermee
kunnen worden
aangepakt

Beleidsrapport – inhoudstafel

1. Inleiding
2. Klimaatverandering en NBS: hoge noden, te weinig geld
3. Vier urban living labs en business cases
4. Barrières voor het opschalen van investeringen in NBS in Vlaanderen
5. Beleidsaanbevelingen voor het opschalen van investeringen in NBS in Vlaanderen

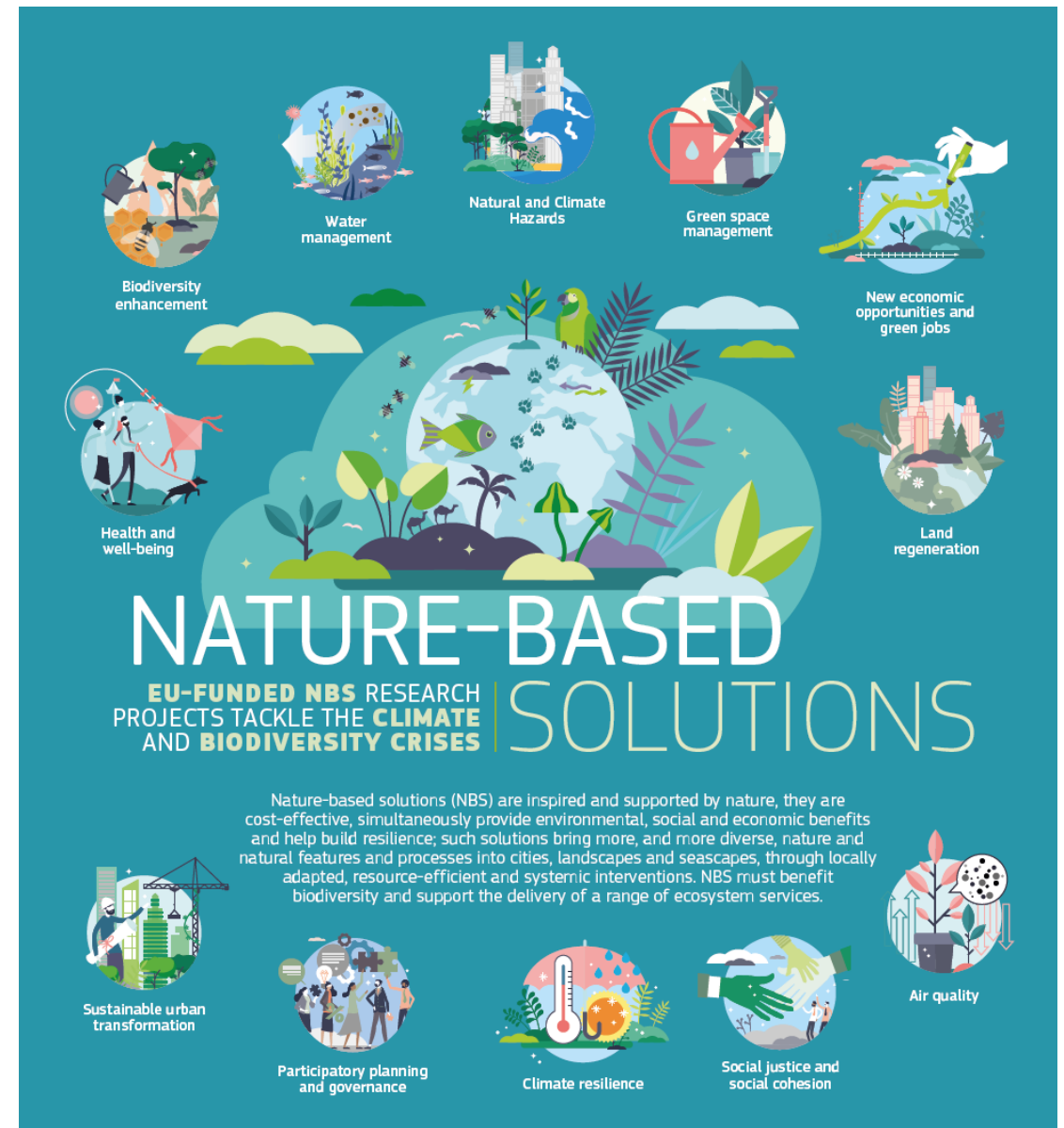

1. Inleiding

Inleiding

Maatschappelijke context

- **Natuurgebaseerde oplossingen (NBS)** worden gezien als efficiënte en effectieve ruimtelijke ingrepen om meerdere maatschappelijke opgaven gezamenlijk aan te pakken.
- Hoewel de aandacht voor NBS in Vlaanderen toeneemt, blijven **investeringen beperkt**. NBS-projecten zijn **overwegend afhankelijk van overheidsfinanciering**.
- **Private investeerders** tonen steeds meer interesse, maar NBS genereren **weinig directe, monetaire inkomstenstromen**.
- **Alternatieve financiële oplossingen** zijn nodig om de implementatie van NBS-projecten in functie van klimaat gerelateerde maatschappelijke opgaven te versnellen.

© European Union (2024)

Inleiding

InnoFiNS

- InnoFiNS werkte samen met lokale overheden om **business cases** te ontwikkelen voor vier **urban living labs**: Antwerpen, Genk, Turnhout en Zuid-West-Vlaanderen.
- Elke business case bevat een **alternatieve financiële oplossing** om extra financiële middelen te genereren, in combinatie met wat beschikbaar is via algemene belastingen en bestaande subsidies.
- Dit gaat over het **inzetten van bestaande instrumenten** die vandaag niet of nauwelijks worden toegepast voor de financiering en bekostiging van NBS.

© InnoFiNS

2. Klimaatverandering en NBS: hoge noden, te weinig geld

2.1. Klimaatverandering in Europa

Trends, impact, financiële risico's en beleid

Klimaatverandering in Vlaanderen

- **Droogte, hittegolven, overstromingen** en de **degradatie van ecosystemen** zijn de belangrijkste klimaatrisico's voor Vlaanderen.
- Vlaanderen behoort tot de meest dichtbevolkte regio's van Europa, met veel **verharde en ondoorlatende oppervlakten** (15,7%), **weinig bos** (12%) en een **groot aandeel ruimtebeslag** (32,4%). Dit leidt tot hoge regenwaterafvoer, lage infiltratie en sterke hitte-eilandeffecten.

Wateroverlast in de Westhoek, eind 2023. © Franky Verdickt

Financiële risico's

- De schade van een **waterbom in Vlaanderen** zou oplopen tot **meer dan €8 miljard**, met de regio rondom Gent (€3 miljard) en de Dendervallei (€1 miljard) als de meest kwetsbare gebieden.
- De **verzekeringssector** kan rampen niet blijven opvangen.
- De **klimaatschade in België tegen 2050** dreigt op te lopen tot **€4 miljard** (2°C opwarming tegen 2100) à **€8,5 miljard** (3°C opwarming tegen 2100) per jaar, of **2,8% à 5% van het bbp**. (Federaal Planbureau & CERAC, 2025).

Pepinster, 2021 © Photo News

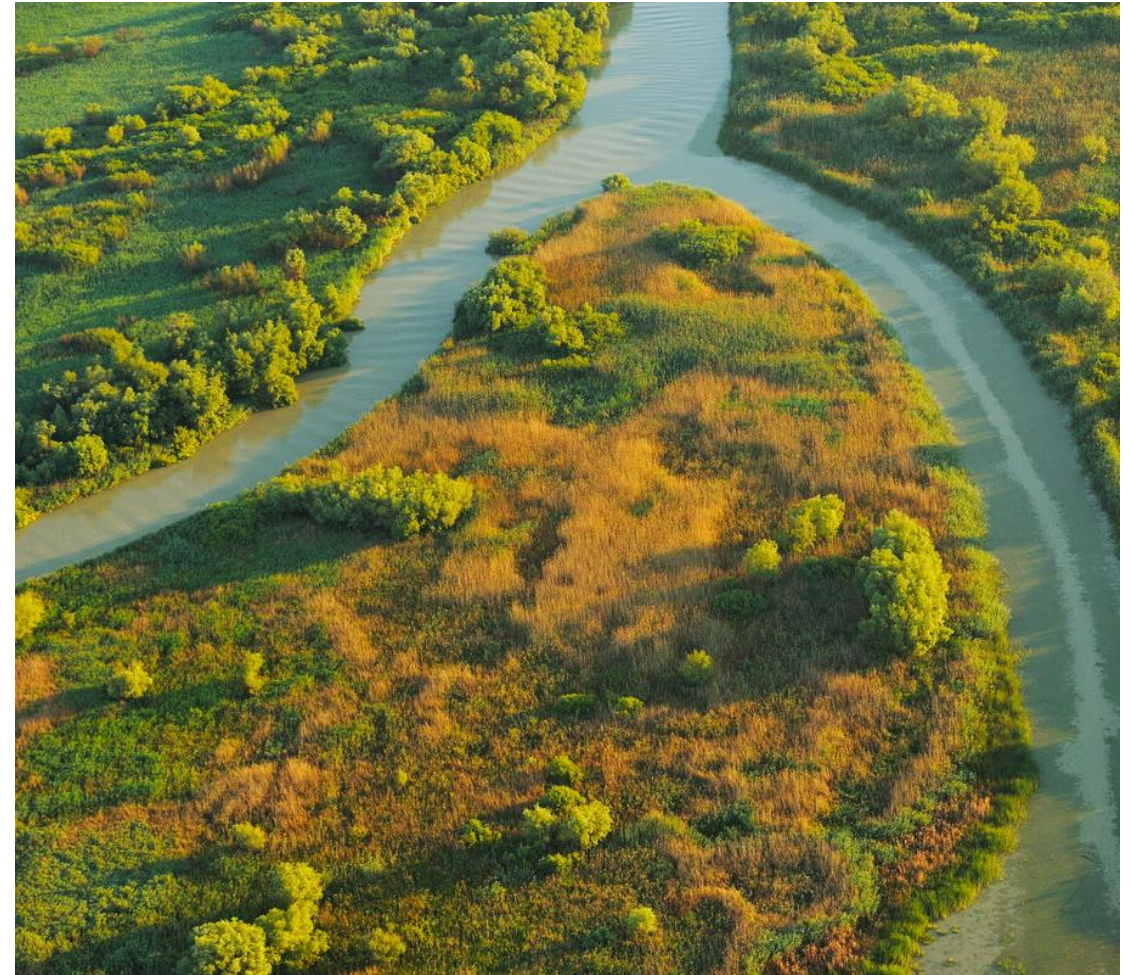
Verzekeraars waarschuwen voor chaos bij nieuwe waterbom: “Niemand kan slachtoffers vandaag zeggen op hoeveel ze kunnen rekenen”

[HLN \(01/04/2025\)](#)

Europese klimaat- en natuurbeleid

NBS als voorkeursoplossing

- Met de **Europese Natuurherstelwet (2024)** legt de EU bindende verplichtingen en hersteldoelen op voor ecosystemen, rivieren en stedelijke groene ruimte.
- Volgens de **verstrengde Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (2024)** moet voorkeur worden gegeven aan NBS boven oplossingen met grijze infrastructuur
- In het **Beleidsplan Ruimte Vlaanderen** wordt gekozen om maximaal in te zetten op NBS, met civieltechnische of grijze infrastructuuroplossingen als aanvullend

© STAFFAN WIDSTRAND / REWILDING EUROPE

2.2. Planning en financiering van klimaatmaatregelen vandaag

Niet structureel en te weinig

Klimaatplannen vandaag

Geen taakstellende doelen, concrete projecten en investeringsplannen

- Het **Vlaamse klimaatadaptatieplan (2019-2024)** omvat zes strategieën en veertien actiepunten, maar een ruimtelijke vertaling naar taakstellende targets, projecten en gebudgetteerde investeringen op het terrein ontbreekt.
- In de **Blue Deal 2025-2029** ontbreekt duidelijkheid over de doelstellingen en meer ambitie om de risico's van droogte en overstromingen te doen dalen

Droogte in de Zwalmstreek. © VRT

Klimaat- en NBS financiering vandaag

Te weinig structurele financiering

- **93% van 300 Europese lokale overheden** geeft aan dat **financiële beperkingen** een belemmering vormen voor hun klimaatbestendigheid (EU, 2023)
- In de EU moet **jaarlijks €15-€64 miljard** in klimaatadaptatie geïnvesteerd worden. (World Bank en EU, 2024)
- Experts zijn het erover eens dat de **huidige financiële inspanningen** in Vlaanderen **onvoldoende** zijn.
- **Lokale besturen** blijven ambitieus, maar uitgaven voor klimaatbeleid moeten worden afgewogen tegen andere prioriteiten.
- Middelen die door Vlaanderen beschikbaar worden gesteld ter ondersteuning van onder andere lokale initiatieven, blijven onderbenut.

Sponsdoelen en gebiedscoalities: Vlaanderen heeft nieuwe Blue Deal, maar "budget onbegrijpelijk laag"

Meanderende rivieren zijn goed om regenwater langer vast te houden.

Bron: VRT NWS (15/07/2025)

2.3. De rol van privaat kapitaal

Privaat kapitaal

Onderbenut potentieel

- **Bedrijven beschikken over CSR-budgetten**, maar deze gaan momenteel hoofdzakelijk naar mitigatiemaatregelen, vaak in het Globale Zuiden.
- Het **spaargeld van Belgische gezinnen** – dat in 2025 met bijna €290 miljard een recordhoogte bereikte – omvat een aanzienlijk onbenut potentieel.
- In België zijn er heel wat voorbeelden van succesvolle **groene obligaties**, maar ze worden bijna uitsluitend ingezet voor mitigatiemaatregelen.

Bron: Aquaconcept

2.4. Alternatieve financiële oplossingen

Alternatieve financiële oplossing

Financieel en governance arrangement

- Het **financieel arrangement** is de combinatie van bronnen en instrumenten die wordt gebruikt om kapitaal te verschaffen voor de financiering en bekostiging van NBS.
- **Financiering** verwijst naar het verstrekken van het kapitaal dat nodig is om een NBS-project uit te voeren of te onderhouden (bv het verstrekken van een lening), terwijl **bekostiging** betrekking heeft op de uiteindelijke betaling van die kosten (bv het terugbetalen van de lening).
- Het **governance arrangement** omvat de samenwerkingsvormen en partnerschappen tussen publieke en private belanghebbenden, evenals de organisatorische structuur die hun respectieve rollen bepaalt.

[Hudson et al. \(2023\)](#)

3. Vier urban living labs en business cases

ANTWERPEN

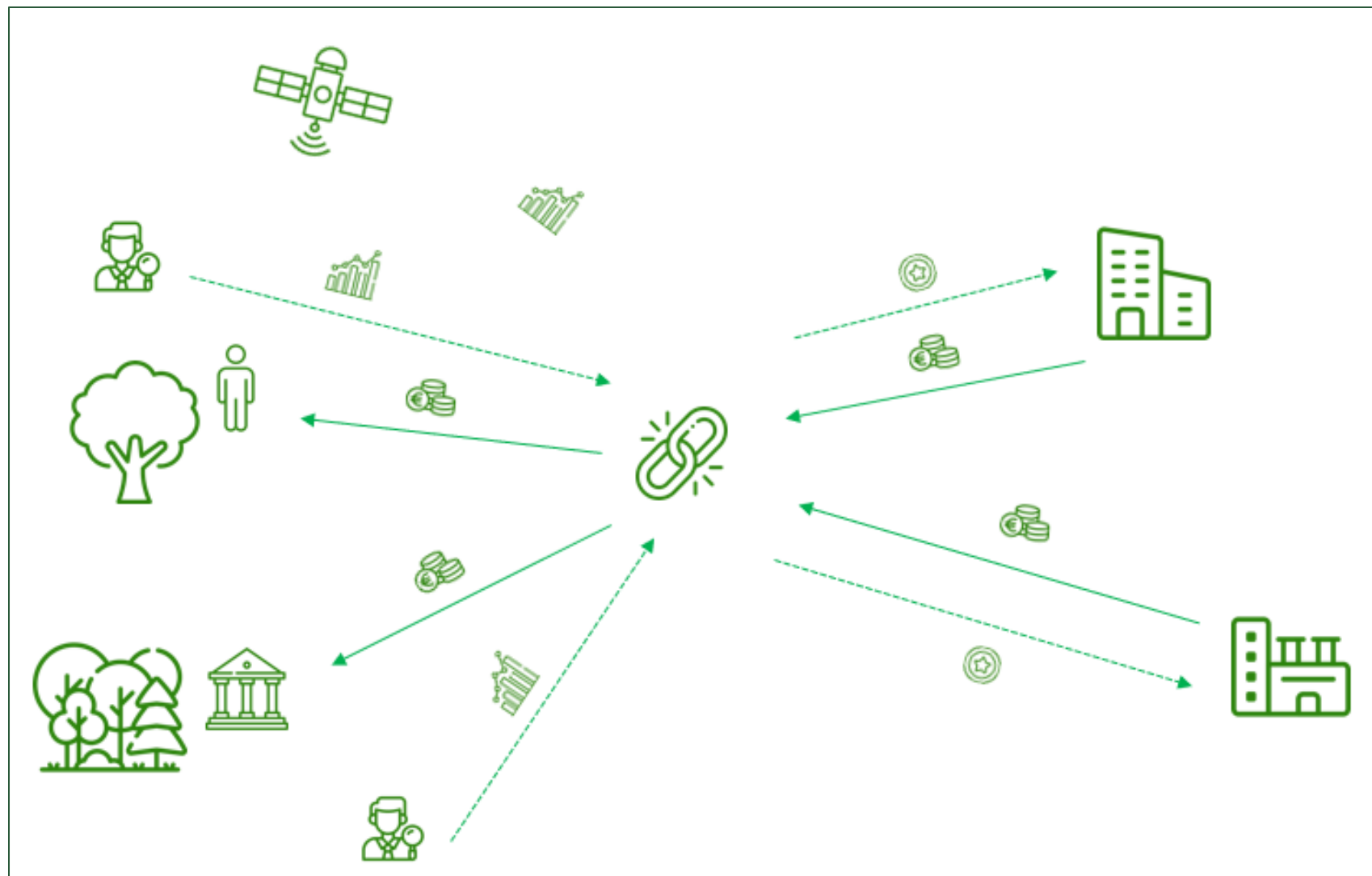
Slimme financiering voor duurzame Steden: Hoe technologie bedrijfskapitaal kan helpen mobiliseren voor een klimaatrobuuste stad

Business case Antwerpen

- De businesscase onderzoekt hoe **bedrijven in Antwerpen** kunnen bijdragen aan de financiering van lokale NBS om de stad klimaatrobuust, biodivers en meer leefbaar te maken.
- Het onderzoek toont dat bedrijven bereid zijn te investeren in lokale vergroening, vooral wanneer **projecten tastbaar, zichtbaar en eenvoudig te communiceren** zijn, maar er zijn nog heel wat **barrières**.
- Om deze barrières te doorbreken, verkent het rapport het potentieel van opkomende technologieën zoals **blockchain, Internet of Things (IoT) en artificiële intelligentie (AI)**. Blockchain kan transacties en afspraken transparant en onveranderlijk vastleggen, terwijl smart contracts betalingen automatisch koppelen aan gerealiseerde impact.

Grafische voorstelling van een digitale infrastructuur waarin de waardepropositie van blockchain, IoT en AI wordt benut om de financiering en opvolging van natuurgebaseerde oplossingen NBS in de stad te faciliteren.

(c) InnoFiNS

GENK

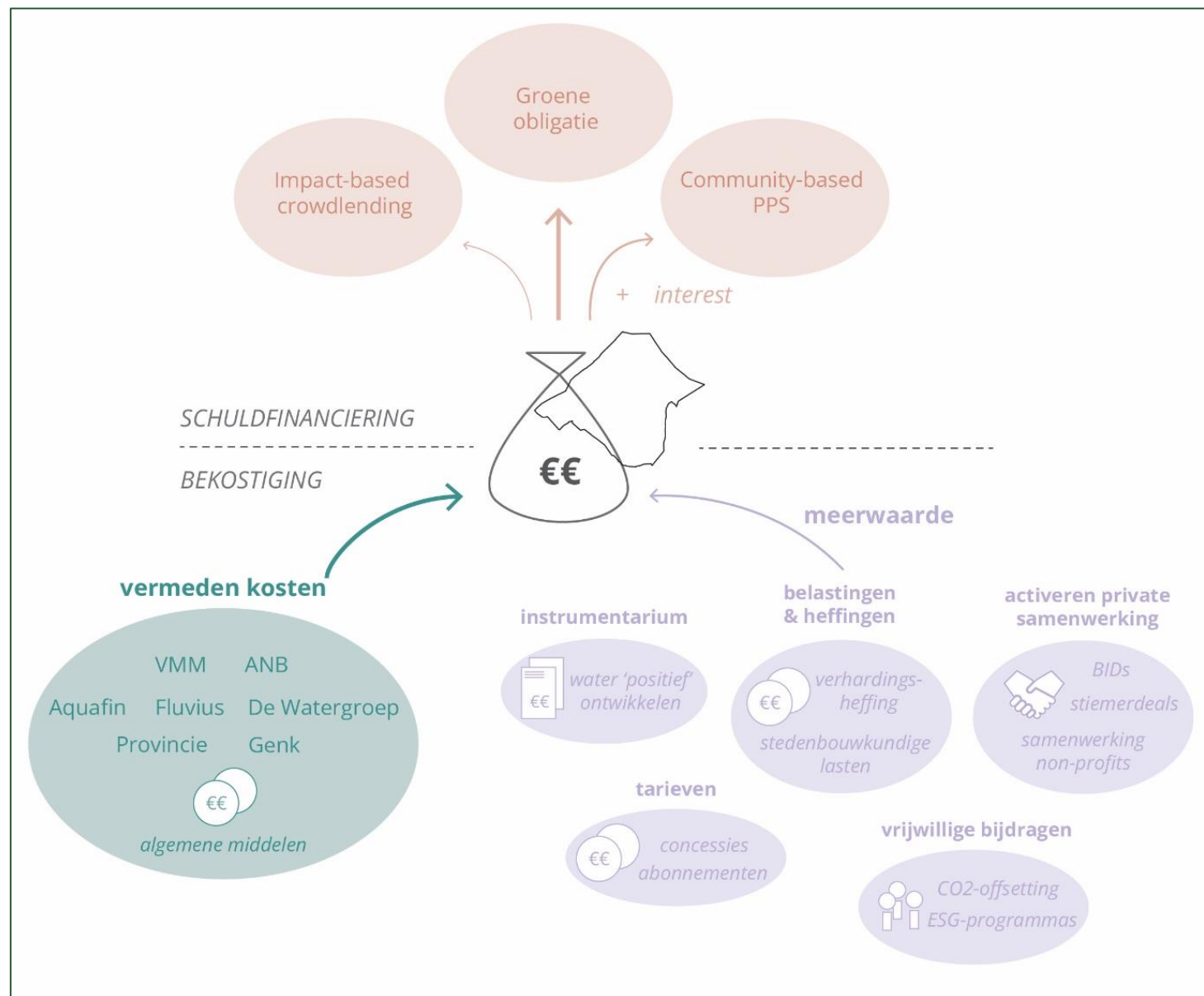
Natuur als stedelijke infrastructuur. Een multi-stakeholder business case voor het Stiemerprogramma

Business case Genk

- De business case Genk biedt een analyse over hoe NBS kunnen bijdragen aan het stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie in de **Stiemervallei in Genk**
- Door de versnippering van bevoegdheden en het feit dat de baten van NBS vaak diffuus zijn, is het voor geen enkele publieke actor mogelijk om het programma zelfstandig te realiseren. Daarom wordt een **gezamenlijke aanpak voorgesteld via een multi-stakeholder business case en het Stiemerfonds**, een innovatief financieel concept dat schuldfinanciering combineert met publieke cofinanciering.
- **Het rapport concludeert dat een business case voor NBS nooit volledig zelfbedruipend kan zijn**, omdat de baten publieke goederen zijn. In het model van het Stiemerfonds blijft structurele publieke inbreng noodzakelijk voor zowel financiering als bekostiging. **Twee alternatieve scenario's** voor het Stiemerfonds worden voorgesteld om het financieringstekort en de hoge transactiekosten van een SPV voor één stad aan te pakken.

Overzicht Stiemerfonds (SPV), met bovenaan de verschillende vormen van schuldfinanciering (roos), en onderaan de bekostigingsstrategieën op basis van vermeden kosten (groen) en meerwaarde captatie (paars).

© InnoFiNS

TURNHOUT

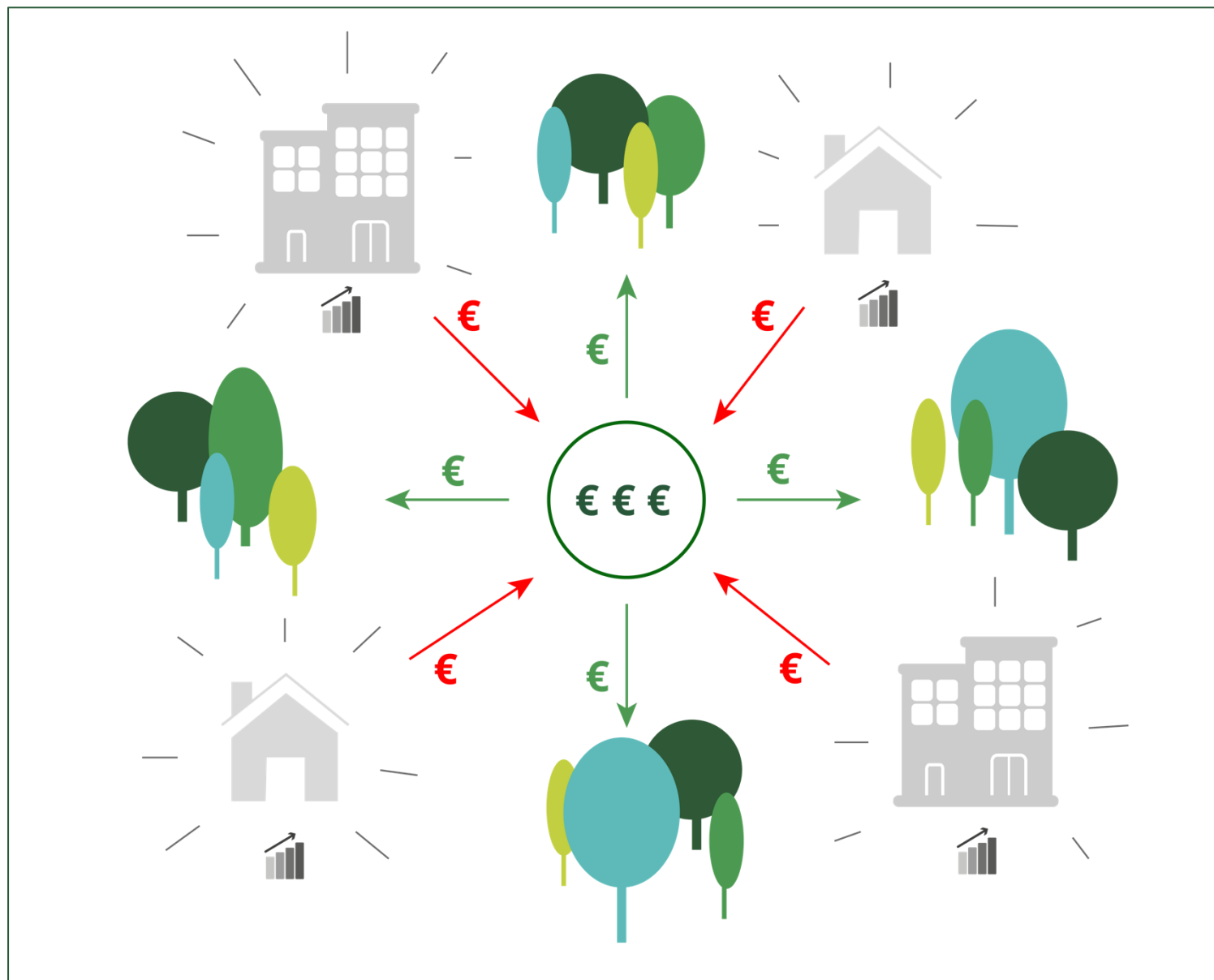
*Stedelijke groene ruimte in een groeiende centrumstad: publieke waardecaptatie
als innovatief financieringsmechanisme voor NBS*

Business case Turnhout

- De business case Turnhout presenteert een voorstel voor de **realisatie van NBS in de centrumstad Turnhout**, met als doel het versterken van stedelijke groene ruimte en het aanpakken van groentekorten.
- De business case onderzoekt **vier instrumenten voor publieke waardecaptatie**: differentiatie van gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing, verhaalbelasting, urbanisatiebelasting en financiële stedenbouwkundige lasten.
- Uit de resultaten van een rekenoefening blijkt dat **zowel de afzonderlijke als de gecombineerde inzet van de vier instrumenten onvoldoende opbrengsten genereert** om de investeringskosten voor nieuwe stedelijke ruimte te dekken. Aanvullende (publieke) cofinanciering blijft noodzakelijk.
- De **hoge kost van grondverwerving** in woongebied vormt de grootste financiële uitdaging.

Publieke waardecaptatie omvat een geheel van instrumenten die alle mogelijke verhogingen in grondwaarde en gebouwen kunnen capteren, ongeacht of zij gekwalificeerd worden als belasting. Het richt zich voornamelijk op het capteren van onverdiende voordelen die voortvloeien uit andere acties dan die van de grondeigenaar, zoals publieke investeringen in publieke ruimte (waaronder groene ruimte).

© InnoFiNS

ZUID-WEST-VLAANDEREN

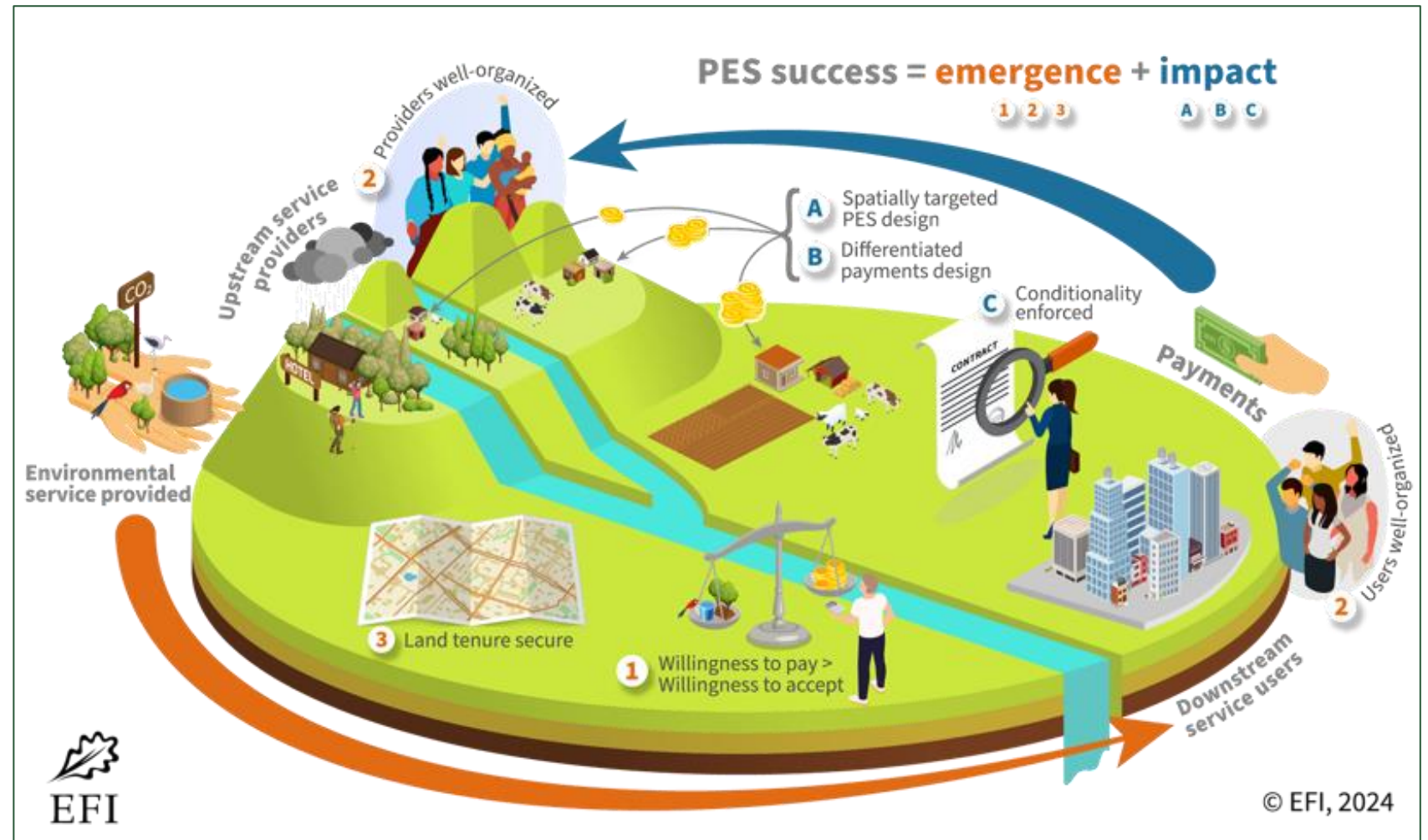
Van landbouwgrond tot ecosysteemdienst: Payment for ecosystem services tussen landbouwers en private actoren als nieuw verdienmodel

Business case Zuid-West-Vlaanderen

- De business case onderzoekt hoe **landbouwers via financiële compensaties** gestimuleerd kunnen worden om vrijwillig groenblauwe maatregelen te realiseren die bijdragen aan het klimaatrobuust inrichten van een waterloop, de Slijpbeek.
- Als financieringsconcept werd **Payment for Ecosystem Services (PES)** bestudeerd om de aanbieder van de ecosysteemdienst, de **landbouwers** langsheen de Slijpbeek, te koppelen aan de drie private **baathebbers (De Watergroep, verzekeraars, voedselverwerkende bedrijven)**. Het centrale idee is om de positieve externaliteiten te vermarkten.
- **Interviews tonen bereidheid langs de zijde van de landbouwers**, maar ook zorgen en barrières. **De baathebbers blijken moeilijker te mobiliseren** omwille van beperkte capaciteit, collectieve-actieproblemen, moeilijk te monetariseren baten, of een voorkeur voor eigen terreinmaatregelen. Publieke cofinanciering en inspraak van landbouwers zijn cruciaal om vertrouwen op te bouwen en het systeem later op te schalen

Een illustratieve
voorstelling van het
concept Payment for
Ecosystem Services

© EFI (2024)

4. Barrières voor het opschalen van investeringen in NBS in Vlaanderen

4.1. Geen sector overschrijdend beleid en investeringsplan voor NBS

Geen sector overschrijdend beleid en investeringsplan voor NBS

- Er **ontbreekt een sector overschrijdend, geïntegreerd beleidsplan** voor de aanpak van klimaat gerelateerde maatschappelijke opgaven, **gekoppeld aan een investeringsplan** met concrete, geraamde en gebudgetteerde (NBS) projecten, zowel op Vlaams en lokaal niveau.
- Deze situatie is het gevolg van **(B1)** institutionele versnippering van bevoegdheden tussen beleidsdomeinen en bestuursniveaus, **(B2)** een mismatch tussen de bevoegdheden of taken van lokale overheden en **(B2)** hun beperkte capaciteit om daaraan tegemoet te komen.
- Dit leidt tot **(B3)** ad-hoc en projectmatige samenwerkingen, en tot een lokale versnippering van kleinschalige ingrepen die onvoldoende structureel zijn om Vlaanderen te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering.
- Net omdat NBS-maatregelen een transversaal karakter hebben, kan een klassieke sectorale benadering nooit het volledige potentieel van NBS benutten. Daardoor gaan koppelkansen tussen beleidsdomeinen verloren.

B1. Institutionele versnippering

Verkokering van NBS beleid

- **B1.1 Institutionele versnippering en verkokering van NBS.** door de verkokering van beleid en budgetten zijn deze NBS intenties versnipperd over verschillende beleidsdomeinen, met afzonderlijke budgetten en procedures, en eigen plannen en beleidskaders.
- **B1.2 Beperkte concrete doelstellingen en investeringsplannen.** In Vlaamse en lokale plannen ontbreekt het aan taakstellende doelen onderbouwd met analyses van droogte-, hitte en overstromingsrisico's; een kostenraming van de investeringsnoden; alternatievenonderzoek naar de meest kosteneffectieve klimaatmaatregelen.
- **B1.3 Complexe regelgeving en onduidelijke verantwoordelijkheden.** De verdeling van bevoegdheden over verschillende niveaus zorgt voor complexe regelgeving en onduidelijkheid over eigenaarschap en aanspreekpunten.
- **B1.4 Gefragmenteerde financieringskanalen.** De bestaande subsidiekanalen zijn versnipperd en werken volgens verschillende termijnen en procedures, hebben uiteenlopende voorwaarden, en zijn niet altijd combineerbaar.
- **B1.5 NBS onvoldoende structureel verankerd.** NBS blijft ondergeschikt aan klassieke grijze infrastructuur.

B2. Beperkte capaciteit bij lokale overheden

Mismatch tussen de bevoegdheden en de feitelijke capaciteiten van lokale besturen

- **B2.1 Beperkte capaciteit, expertise en middelen.** Naast een tekort aan financiële middelen en kennis over alternatieve financiële oplossingen kampen lokale besturen met een tekort aan personeel voor planvorming, uitvoering en beheer.
- **B2.2 Toenemende maar verkennende aandacht voor alternatieve financiële oplossingen.** Het ontbreekt aan structurele samenwerkingen om de opgebouwde kennis en ervaring te bundelen en verder te verspreiden.
- **B2.3 Gefragmenteerde en beperkte ondersteuning** over (alternatieve) financiering en bekostiging van NBS voor Vlaamse administraties, lokale overheden of private actoren.
- **B2.4 Hoge transactiekosten van bestaande instrumenten.** financiële instrumenten zoals PPS-constructies of (groene) obligaties zijn moeilijk toepasbaar voor lokale overheden door hun hoge transactiekosten.
- **B2.5 Decentralisering onder druk.** Veel bevoegdheden worden doorgeschoven naar lokale overheden die vaak niet over de nodige capaciteit beschikken om deze taken op te nemen.

B3. Ad hoc samenwerking en lokale versnippering

- **B3.1 Projectmatige en ad-hoc aanpak van NBS.** Door de sterke afhankelijkheid van subsidieoproepen of externe middelen blijven samenwerkingen beperkt tot afzonderlijke projecten
- **B3.2 Lokale versnippering van NBS** leidt tot inefficiënt gebruik van middelen, een gebrek aan continuïteit en een beperkte effectiviteit van NBS op lange termijn

4.2. Beperkte inzet van reguliere middelen en alternatieve instrumenten

Beperkte inzet van reguliere middelen en alternatieve instrumenten

- **B4 De publieke financiering voor NBS in Vlaanderen in functie van verschillende beleidskaders is structureel ontoereikend**, ad hoc en mist structurele verankering. Zowel op Vlaams als lokaal niveau zijn de beschikbare middelen beperkt en onzeker. De combinatie van lage structurele financiering, gebrek aan middelen voor beheer, beperkte lokale capaciteit en korte termijn denken vormt een fundamentele barrière voor de grootschalige uitrol van NBS.
- **B5 Het potentieel van bestaande en nieuwe instrumenten wordt onvoldoende benut**. Hoewel er in Vlaanderen diverse juridische en financiële instrumenten bestaan om NBS te realiseren, worden deze in de praktijk weinig of onvoldoende effectief ingezet, of de institutionele en juridische context bemoeilijkt de toepassing ervan.

B4. Beperkte publieke middelen

- **B4.1 Onvoldoende en onzekere publieke middelen.** publieke budgetten vandaag voor onder meer adaptatie beleid met NBS zijn onvoldoende zijn om bestaande plannen te realiseren.
- **B4.2 Gebrek aan structurele budgettering op lange termijn** in veel Vlaamse en lokale klimaat gerelateerde beleidsplannen.
- **B4.3 Korte termijnfinanciering en gebrek aan middelen voor beheer.** Subsidies en andere vormen van cofinanciering voor lokale initiatieven richten zich bijna uitsluitend op de implementatiefase. Structurele middelen voor onderhoud en beheer ontbreken.

B5. Alternatieve instrumenten blijven onderbenut

- **B5.1 Overzicht van de onderzochte alternatieve financiële instrumenten en hun barrières voor NBS:** groene obligaties, PPS, publieke cofinanciering, publieke waarde captatie instrumenten, PES, CSR dotaties van bedrijven.
- **B5.2 Beperkte financiële aantrekkelijkheid en hoge complexiteit.** Veel alternatieve financiële instrumenten zijn in hun huidige vorm onvoldoende aantrekkelijk, omdat ze op zichzelf onvoldoende opbrengen om de investerings- en/of onderhoudskosten van NBS te dekken, of te complex zijn om gecombineerd in te zetten
- **B5.3 Juridische en institutionele beperkingen** maken het niet mogelijk of onaantrekkelijk om bepaalde instrumenten in te zetten

4.3. Terughoudendheid, onzekerheid, en gebrek aan draagvlak bij publieke & private actoren

Gebrek aan draagvlak

B6 Het **creëren van draagvlak voor financiering van NBS is een uitdaging**, zowel bij bedrijven als binnen stedelijke administraties. Bij afwezigheid van structurele lange termijnplannen worden er weinig pogingen ondernomen om de business case te maken op Vlaams en lokaal niveau. Zonder robuuste methoden om kosten en baten te kwantificeren, blijft het moeilijk om draagvlak en financiering voor NBS-projecten te realiseren.

B6. Moeilijk om draagvlak te creëren

- **B6.1 Beperkte business benadering en ontbreken van projectportfolio's.**
Traditionele administratieve werkwijzen botsen vaak met de nood aan een ondernemende strategie.
- **B6.2 Moeilijk te objectiveren baten en een gebrek aan waarderingstechnieken.**
De maatschappelijke en ecologische voordelen van NBS worden vandaag onvoldoende kwantitatief uitgedrukt. Hierdoor is het moeilijk om stakeholders te overtuigen.
- **B6.3 Mismatch met korte termijn logica en geen direct economisch rendement.**
directe private financiering is onaantrekkelijk zonder direct rendement. Voor politici is de politieke termijn van vijf of zes jaar sturend.

5. Aanbevelingen voor het opschalen van investeringen in NBS in Vlaanderen

5.1. Een sector overschrijdend, landschappelijk en gebiedsgericht Vlaams ruimtelijk beleids- en investeringsplan voor NBS met publieke cofinanciering

Beleids- en investeringsplan voor NBS

- Er is nood aan een **Vlaams ruimtelijk beleidsplan voor NBS** dat is opgevat als een **structurele, gebiedsgerichte en sector overschrijdende aanpak**, ontwikkeld in samenwerking met lokale overheden, publieke partners en het middenveld.
- Het doel van dit plan is om **taakstellende doelen** vast te leggen waarmee beleid uit verschillende sectoren door middel van NBS-projecten tegelijk kan worden uitgevoerd, om zo meerdere maatschappelijke opgaven aan te pakken.
- Een ruimtelijk beleid en klimaatbeleid dat wordt gekoppeld aan concrete projecten mondt uit in een **investeringsplan** waarin voor elke geplande ingreep waar mogelijk een **kostenraming, taakstellend budget, uitvoeringstermijn en financieringsstrategie** zijn opgenomen. Daarbij wordt ook gestreefd naar het in kaart brengen van de maatschappelijke kosten en baten van NBS.
- **Publieke cofinanciering is hierin noodzakelijk als hefboom voor private investeringen.** Een Vlaams beleids- en investeringsplan voor NBS fungeert als een richtinggevend en ondersteunend kader voor de opmaak van geïntegreerde lokale ruimtelijke of klimaatplannen.

A1. Geïntegreerde beleidsplannen voor NBS

- **A1.1 Definieer duidelijke en kwantificeerbare adaptatie doelstellingen** op basis van gekende klimaatscenario's en risico's voor overstromingen, droogte en hitte
- **A1.2 gebiedsgerichte investeringsstrategieën.** De ambities en actiepunten uit bestaande plannen moeten geïntegreerd en ruimtelijk vertaald worden in concrete maatregelen, gekoppeld aan adaptatie doelstellingen
- **A1.3 Geïntegreerd investeringsprogramma (GIP) voor NBS**
- **A1.4 Meerjarenfinanciering.** Strategische projecten en investeringsplannen moeten gekoppeld worden aan een meerjarenfinanciering met concrete budgetten en prioritering op basis van risico's
- **A1.5 Vroegtijdige koppeling van planning en financiering.** Bevoegde overheden moeten al in de planningsfase nadenken over financiering en bekostiging van implementatie en onderhoud van NBS
- **A1.6 Integratie van plannen met coördinatie, samenwerking en een duidelijke taakverdeling tussen sectoren en overheidsniveaus voor NBS-projecten**
- **A1.7 Een systemische benadering met projectportfolio's.** De focus moet verschuiven van lokale of ad-hoc projecten naar een landschappelijke, gebiedsgerichte en systemische benadering, met projectportfolio's

A2. Publieke cofinanciering als basis

- **A2.1 Publieke middelen van Vlaanderen als basisvoorwaarde, private middelen als aanvulling.** Structurele publieke financiering vanuit Vlaanderen moet de hefboom vormen voor lokale publieke investeringen en de katalysator zijn voor het aantrekken van private investeringen.
- **A2.2 Nood aan bovenlokale coördinatie en een klimaatfonds als geïntegreerd mechanisme voor cofinanciering.** Cofinanciering verloopt efficiënter wanneer de Vlaamse overheid een trekkende rol opneemt. Een belangrijk onderdeel van deze aanpak is een herziening of uitbreiding van het een Vlaams klimaatfonds voor de cofinanciering van adaptatie en NBS

5.2. Een ondersteunend kader voor de inzet van (bestaande) financiële instrumenten voor NBS, met een leidende rol voor de Vlaamse overheid

Ondersteunend kader

- Het **versterken en diversifiëren van het instrumentarium** is cruciaal om de financiering en implementatie van NBS te versnellen, en om structurele financiering en een brede betrokkenheid bij de realisatie van NBS mogelijk te maken. Dit betekent **bestaande instrumenten inzetten** voor NBS financiering en bekostiging waar dit nog niet gebeurt, en **nadenken over nieuwe instrumenten**.
- Het **Vlaamse beleidsniveau moet hierbij een actieve rol opnemen** in het creëren van schaalvoordelen, het ontwikkelen van een ondersteunend kader voor de inzet van financiële instrumenten voor NBS, en het verankeren van structurele financieringsmechanismen.
- Dit ondersteunend kader omvat een **herziening van bestaande instrumenten en een aanpassing van de financiële bevoegdheden** van lokale en bovenlokale overheden, om zo handvaten aan te reiken die helpen bij de afweging voor de keuze van het gepaste instrument.

A3. Toepassing verschillende instrumenten

- **A3.1** Zet **schuldinstrumenten** zoals groene of duurzame obligaties in op Vlaams niveau voor de (co)financiering van Vlaamse (en lokale) NBS-projecten, al dan als aanvulling voor het Vlaams Klimaatfonds.
- **A3.2** Onderzoek de oprichting van een **Vlaamse publiek-private samenwerking voor NBS**.
- **A3.3** Hervorm de financiering van waterbeheer uit de **drinkwaterfactuur**, met pistes zoals een verhardingstaks of infiltratiebonus, of een verplichte vergelijking en financiering van de meest kosteneffectieve oplossing (NBS vs grijze infrastructuur).
- **A3.4** Faciliteer de toepassing van **lokale fiscale instrumenten** om de fiscale autonomie van Vlaamse steden en gemeenten te benutten.
- **A3.5** Betrek de landbouwsector in de opmaak van nieuwe verdienmodellen via flexibele beheerovereenkomsten of andere vormen van ***payment for ecosystem services***.
- **A3.6** Koppel **verzekeringsmodellen** aan ecologische criteria zoals premiekortingen of aanvullende voorwaarden.
- **A3.7** Onderzoek **fiscale stimulansen** zoals een **Green Taxshelter** voor bedrijven.
- **A3.8** Doe verder onderzoek naar de effectiviteit van **financiële prikkels en incentives** aangepast aan de doelgroep.

5.3. Ondersteuning voor publieke en private actoren: Kennis, communicatie, matchmaking

Ondersteunend kader

- **Vlaanderen** moet optreden als **regisseur, kennispartner en facilitator** om zowel de eigen administraties en agentschappen als lokale besturen te ontlasten, samenwerking te stimuleren en structurele ondersteuning te bieden voor de uitvoering van NBS-projecten.
- Deze ondersteuning kan verschillende vormen aannemen, met als doel **kennis en capaciteit op te bouwen en te delen** over de planning en financiering van adaptatie en NBS.
- Daarnaast **is heldere en transparante communicatie** cruciaal om bewustzijn, draagvlak en vertrouwen te creëren bij private actoren, zodat zij bereid zijn financieel bij te dragen aan NBS op publiek én privaat domein.

A4. Kennis, communicatie en matchmaking

- **A4.1 Bouw kennis op over planning en financiering van NBS.** Maak beschikbare kennis eenvoudig vindbaar en toegankelijk, en integreer kennisverzameling als taak in grote programma's zoals de Blue Deal.
- **A4.2 Kennis delen en capaciteit opbouwen.** Dit kan door het transparant aanbieden van de verzamelde kennis op de websites van verschillende Vlaamse overheden, of door middel van opleidingen, lezingen, conferenties en workshops.
- **A4.3 Stel een financieel architect aan** om de opbouw en deling van kennis over de planning en financiering van NBS te faciliteren, naar analogie van de Vlaamse Bouwmeester. De financieel architect is het centraal aanspreekpunt en brugfiguur voor de Vlaamse overheid, maar onderhoudt daarnaast ook netwerken met andere publieke partners en sectorfederaties.
- **A4.4 Een breed gedragen communicatie- en sensibiliseringsstrategie** is nodig om bewustzijn en draagvlak voor NBS te vergroten bij burgers.
- **A4.5 De Vlaamse overheid kan optreden als matchmaker** tussen initiatiefnemers van NBS-projecten en potentiële financiers of investeerders.
- **A4.6 Ontwikkel een standaardmethodiek voor maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) van NBS,** om toe te passen bij grote NBS-projecten en portfolio's.

I N N F I N S

Contact: innofins@uantwerpen.be

Meer info via <https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/innofins/>

Onderzoekers

Ann Crabbé, Steven De Vadder, Maira Finizola e Silva, Tara Op de Beeck, Joeri Vandendriessche,
Caroline Van Esbroeck, Wito Van Oijstaeijen,

Onderzoeksleider

Thomas Machiels

Promotoren

Tom Coppens, Tine Compernelle, Robby Houben, Sebastien Lizin, Wouter Van Dooren, Steven
Van Garsse